

Energimarknadsinspektionen
diariet@ei.se

E.ON Energidistribution AB

205 09 Malmö

www.eon.se

VX 040-25 50 00

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]@eon.se

Konc 7114

Sollefteå, 2023-04-18

Dnr 2022-102952

Komplettering av ansökan om nätkoncession för ny 52 kV linje mellan Näsåker och Edsele i Sollefteå kommun, Västernorrlands län.

E.ON Energidistribution AB (E.ON) har den 28 oktober 2022 lämnat in en ansökan om nätkoncession för linje till Energimarknadsinspektionen (Ei). Ansökan omfattar ny 52kV luftledning och delvis markkabel mellan E.ON befintliga stationer i Näsåker och Edsele.

Ei har i skrivelse daterad den 27 februari 2023 begärt kompletteringar på inlämnad ansökan.

Nedan redovisas kompletteringarna i samma ordning som i begäran om komplettering.

Tekniska frågor

1. Idag får inte en station byggas utan en lagkraftvunnen koncession för minst en anslutande ledning. I ett ärende som detta skulle E.ON utan förekommande koncessionsansökan redan haft möjlighet att utöka stationsområdet för lokalnäts räkning inom ramarna för gällande områdeskoncession och 12:6 samråd med Länsstyrelsen. I stationen finns redan en koncessionsgiven 130kV ansluten. Av den anledningen kan inte E.ON se att det är i lagstiftarens mening att utökning av stationsprojekt som uppkommer till följd av en ny ledning omfattas av regleringen.

E.ON har läst igenom regeringsbeslutet som Ei hänvisar till gällande behovet av en samlad prövning av kumulativa effekter som uppkommer med ledningen. Inledningsvis vill E.ON påpeka att det är oklart vilken mån

ett regeringsbeslut av detta slag är prejudicerande. I bedömningen i det nämnda regeringsbeslutet kan det utläsas att det ska ske en samlad bedömning av verksamheter som i synnerhet kan antas ha betydande miljöpåverkan. Regeringsbeslutet omfattar en ny transmissionsnäts ledning och nylokalisering av tillkommande 400kV station. Omgivningspåverkan från en stamnätsledning och dess tillkommande station skiljer sig avsevärt från E.ONs ansökan; ny 40kV regionnätsledning med anslutning till ny 40kV station i anslutning till redan befintlig 130kV station. Det är även på grund av ovanstående som transmissionsledningar har pekats ut i MKB-direktivets bilaga 1 p.20.

E.ON anser att ärenden som *i synnerhet* kan antas ha betydande miljöpåverkan inte per automatik behöver vara alla ledningsärenden som innebär ett behov av utökning i befintlig fördelningsstation. Om projektet *i synnerhet* omfattas av betydande miljöpåverkan anser E.ON att stationens utökning eller nylokalisering i sig bör utgöra en anmärkningsvärd förändring i områdets närmiljö och medföra en betydande negativ påverkan på området för att vara av sådan art att indirekta och kumulativa effekter måste beskrivas särskilt. Att en ny ledningssträcka omfattas av BMP är standard för transmissionsnätets ledningar längre än 15km. Även längre regionnätsledningar omfattas ibland av BMP och kan därför falla inom ramen för den kumulativa samlade bedömningen som regeringsbeslutet hänvisar till. Det E.ON vill belysa är när en verksamhet pekats ut *i synnerhet* föreligger särskilda och specifika omständigheter bakom bedömningens omfattning. E.ON anser inte att samma bedömning kan göras för en regionnätsledning bara för att ledningssträckan antagits medföra betydande miljöpåverkan.

I förekommande ärende har E.ON visserligen antagit att åtgärden, ledningssträckan, kan antas omfattas av BMP. E.ON har inte hemställt om ett formellt beslut hos länsstyrelsen i ärendet. Bedömningen att upprätta koncessionsansökan med frivilligt åtagande att verksamheten kan antas innebära betydande miljöpåverkan uppkom främst som en tidsaspekt i handläggningen. Många gånger skiljer sig inte arbetsinsatsen speciellt mycket åt mellan en ansökan med vad som i omfattning kan beskrivas som en stor eller liten MKB. Tidsåtgången för hemställan om BMP hos länsstyrelsen med handläggningstid på 90dagar innebär för vissa projekt att tidsaspekten utgör en viktigare fråga än ett formellt beslut om BMP. Även om E.ON anser att stationen inte ska samprövas i koncessionen redovisas det underlag som ligger till grund för utökningen av Edsele fördelningsstation nedan.

E.ON Energidistribution AB äger och driver region- och lokalnätet i och omkring Edsele i Sollefteå kommun. I syfte att förstärka elnätet i det aktuella området och därigenom öka leveranssäkerheten planerar E.ON att ansluta en ny kraftledning med nominell spänning 40 kV från Näsåker till Edsele, denna koncessionsansökan. För att kunna ansluta den nya ledningen behövs en ny station i Edsele. Planen är att bygga denna intill den befintliga stationen för vattenkraftverket i Edsele som då blir knutpunkten för distributionen från 40 kV ut till kunderna inom lokalnätet upp till 20 kV nominell spänning. En 130 kV-ledning går in och ut från stationen idag, för vilken E.ON har ledningsrätt, akt nr 2283-81/81.

E.ON har genomfört ett samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken under 2019 för utökningen av stationen. Länsstyrelsen i Västernorrland gjorde bedömningen att uppförandet av ny fördelningsstation i anslutning till den befintliga inte påverkar områdets natur- eller kulturvärden. Länsstyrelsen valde därför att inte fatta något formellt beslut i ärendet utan

upplyste endast om generell hänsyn. Lst dnr: 525-9568-2019. Ovanstående talar för ingen betydande negativ påverkan uppstår.

E.ON delar länsstyrelsens bedömning i ärendet och anser därför inte att stationsutökningen ska omfattas av denna koncessionsansökan. Lokaliseringen av stationsytan har valts för att kunna samlokalisera med redan befintlig fördelningsstation. Området är redan ianspråktaget för eldistributionsanläggningar; Edsele vattenkraftverk, befintliga 130kV ledningar med tillhörande fördelningsstation samt närliggande lokalnätledning 20kV. Området är dessutom lokaliserat utanför detaljplanlagt område och väl avskilt från närmsta bostadsbebyggelse. Utökningen av stationen kommer ske i huvudsak öster om nuvarande station. En utökning om ca 4000 kvm är aktuell, markägare är Sydkraft Hydropower. En stor del av den ytan som kommer tas i anspråk berör befintlig 130kV ledningsgata för L133 Edsele-Ramsele. Se bild nedan för lokalisering; Planerad utbyggnadsyta X. Ljusorange linje-tillkommande 40kV Näsåker- Edsele, mörkororange linje-befintlig 130kV Edsele-Ramsele samt befintlig 130kV Edsele-Hjälta, rosa linje - befintligt lokalnät 20kV.

Stationsområdet är idag starkt präglad av den påverkan som utbyggnaden av vattenkraften medfört i form av fördämningar, nya vägar och befintlig station med in- och utgående ledningar för överföring av producerad el. Utökningen av stationsytan och tillkommande 40kV ledning enligt denna ansökan bedöms inte förändra områdets karaktär eller möjlighet för vistelse. Området vid vattenkraftverket berörs av ett riksintresse för friluftslivet kopplat till Faxälvens natur- och kulturmiljö med dess möjligheter till bland annat vattenanknutna friluftaktiviteter. Området i vattenkraftverkets närhet bör dock vara av litet intresse för det rörliga friluftslivet, inte minst med tanke på de säkerhetsbestämmelser som gäller vid kraftverket och intill elanläggningarna. Med riksintressets syften i beaktande bedömer E.ON att stationsläget redan är utrett i bästa läge genom samrådet med Länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § miljöbalken.

2. E.ON avser att bygga ledningen med en spannlängd mellan 90-150m beroende på terrängen. Längre över älven och andra partier som möjligtvis kräver det.

3. Kabelsträckan in till Edsele station är beräknad till ca 100m.
4. E.ON har för avsikt att spara lägre vegetation inom 10 meters skyddszon (träd och buskar) i anslutning till vattendrag och våtmarker. Högre träd som riskerar rasa på ledningen kommer inte sparas, i de fallen sparas högstubbar och buskar inom skyddszonen.
5. De flesta höga naturvärden har kunnat undvikas genom anpassning av sträckningen. I tabellen på sidan 40 i MKB har de naturvärdesobjekt från inventeringen (NVI) som berörs eller påverkas sammanfattats. Naturvärdesobjekt 78 och 89 saknas i tabellen. Objekten utgörs av två mindre bäckar som inte hyser några höga värden och bedöms kunna undvikas från påverkan av betydelse genom generell hänsyn, se komplettering av tabell nedan.

NVO 78 Kvarnbäcken. Objektet utgörs av en ca 1,5 km lång sträcka av Kvarnbäcken som är ett litet vattendrag som här huvudsakligen rinner över hyggen men delvis genom skogsmark. Bäckens bredd uppgår till cirka 1m. Bäckens meandrar mycket och är väldigt variabel i sin morfologi. Botten täcks till stor del av nedbrutet organiskt material men ibland kommer partier med sand, sten eller grus. Mycket vit- och björnmossor längs bäcken och bitvis lummigt med varierad vegetation av hög- och lågörter.

NVO 89 mindre bäck längs grusväg i höjd med Näsåker. I Figur 13 på sidan 27 i MKB finns en detaljkarta där objekt 89 finns med. Texten saknar dock en beskrivning av objektet som korsas av föreslagen ledningssträcka. Objektet utgörs av en ca 800m lång sträcka av en ganska liten bäck som rinner genom skogsmark och öppen mark ner till älven. Bäckens följer grusvägen större delen av sträckan. Bäckens fåra har grävts om längs vägen och har därför påverkad morfologi. Den erbjuder dock alltjämt till en värdefull miljö lokalt vilket motiverar ett Visst biotopvärde, naturvärdesklass 3.

Objekt	Värden	Naturvärdsarter	Hänsyn	Påverkan/effekt
78, vattendrag	Klass 3. Stark påverkan från hygge men naturlig fåra. Enstaka fynd av naturvärdsarter	Flärknycklar, garnlav, mossviol, revlummer, vanlig padda	Generell hänsyn, skyddszon skyddas, ingen körning i vattendrag. Högstubbar o lägre vegetation lämnas i strandzon	Liten påverkan. Smal bäck som kan undvikas från stolpplaceringar i samband med detaljproj.
89, Vattendrag	Klass 3, Påverkad morfologi, fungerar som mikrohabitat som skapar ett visst art och biotopvärde	Strutbräken	Generell hänsyn. Högstubbar o lägre vegetation närmast vattendraget lämnas i strandzon.	Liten påverkan. Smal bäck längs grusväg som kan undvikas från stolpplacering i samband med detaljproj.

6. De benämningar som anges i den kompletterande NVI är korrekta. Nya kartor bifogas. I de nya kartorna benämns dessa NVO som komp 12, komp 3, och komp 4. I den kompletterande NVI benämns de bara som 12, 3 och 4. Se bifogade kartunderlag för uppdatering av benämningarna. Även på sidan 31 i inlämnad MKB är objekten felaktigt benämnda precis som EI anger i kompletteringsbegäran. Eftersom objekten inte bedöms påverkas av föreslagen ledningssträcka anser inte E.ON att MKB:n behöver revideras, mer än genom detta förtydligande.

Sammanfattning av objekten presenteras i tabell nedan. Objekten är inte nämnda i MKB då sträckningen inte berör eller har justerats för att inte påverka objekten.

Objekt	Värden	Naturvårdsarter	Hänsyn	Påverkan/effekt
Komp 3, skog	Klass 2. Tydligt framgående brandhistorik många brandstubbar o grova tallågor. Påtagligt artvärde med flera rödlistade arter.	Björkplintborre, dropptaggsvamp, garnlav, mörk kolflarnlav, svart taggsvamp, linnea, talltita, tjäder, vesticka	Berörs ej av föreslagen ledningssträcka.	Ingen påverkan
Komp 4, skog	Klass 2, högt biotopvärde med gott om död ved, gamla träd, hänglavar mm som ger ett påtagligt artvärde. 0,8ha långsmalt område uppe på höjd.	Droptaggsvamp, garnlav, mörk kolflarnlav, vaddporing, vedskivlav	Området är långsmalt och föreslagen ledningssträckning går öster om objektet. Ingen avverkning eller transportväg kommer ske inom objektet.	Ingen påverkan, Objektet bedöms kunna undvikas i samband med detaljprojekteringen.
Komp 12, Granskogs-dunge	Klass 2, Endast 0,7ha stort skosfragment gott om död ved och	Garnlav, linnea, rosenticka, rynkskinn, ullticka, vedticka	Sträckningsjustering har gjorts och linjen går söder om objektet, som utgörs av hygge.	Ingen påverkan. Justering har gjorts enligt kompl. NVI.

7. De stolpar som är aktuella för användning är trästolpar impregnerade med kopparsalt. Kopparsalt med det verksamma ämnet koppar är ett av de vanligaste impregneringsmedlen som används för trä idag. Framför allt används det i byggbranschen när virke tryckimpregneras. För stolp som impregneras med kopparsalt kompletteras impregneringen med en oljebehandling för att ge stolparna mer vattenavvisande egenskaper. Oljan som

används är en blandning av vegetabilisk olja och mineralolja utan toxiska egenskaper. Med mer vattenavvisande egenskaper minskar urlakning framförallt vid placering av stolp i blötare marker som t.ex våtmarker och i närheten av vattendrag. Idag används inte kreosotimpregnerade stolp längre, som tidigare var den självklara stolpimpregneringen. Till skillnad från kreosot är inte kopparsalt cancerogent och hälsoskadligt vilket utgör en stor förbättring arbetsmiljömässigt.

Materialet i stolpen kan vara av stor skillnad ur ett livcykelanalysperspektiv, men i det perspektiv som efterfrågas i kompletteringen, dvs intressen för omgivningens påverkan, endast ge marginella skillnader. En impregnerad trästolpe, t ex med kopparsaltimpregnering, ger en liten lokal påverkan direkt vid stolpen då en viss del av impregneringen kan tränga ut i marken. E.ON Energidistribution undviker dock att placera impregnerade stolpar inom 5 meter från vattendrag, ytvatten, våtmarker och brunnar. Stolpar av stål ger en viss påverkan på markmiljön då zink kan läcka ut i marken vid stolpen. Både trästolpen och stål stolpen bedöms dock ge mycket liten påverkan på omgivningen då föroreningen tenderar att stanna direkt vid stolpen. Stolpar av komposit, plast eller betong ger ingen känd påverkan på markmiljön. Dessa stolptyper används dock sällan inom 40 kV nätet och det är mindre troligt att de kommer att förespråkas vid detaljprojekteringen. Med avseende på landskapsbild kan det vara att föredra trästolpar eftersom övriga ledningar som finns längs sträckan är utförda med trästolpar.

Stolparnas utformning kommer enligt vad som uppges i MKB att vara en enkelstolpe som grävs ner i marken. Eventuella stag förankras med betongfundament eller fästs direkt i berg. Där terrängen så kräver eller vinklar förekommer kan portalstolpar användas. Om det på något ställe förekommer sämre bärighet i mark, t ex vid torvförekomster eller blöta partier, kan tekniker med exempelvis flytbädd komma att användas. Det är först vid detaljprojekteringen som man kan utvärdera varje enskild stolpes exakta placering och därmed lämplig lösning och val av eventuellt annan stolpe eller förankringsmetod för svåra och speciella terrängförhållanden.

Rennäring

8. Inför uppstart av ledningsprojekt har E.ON som rutin att kontakta alla berörda samebyar skriftligt via E-post. De informeras om projektet ungefärliga tidsplan och omfattning i form av koncessionsgiven ledningssträckning. Samebyar och övriga sakägare som får informationen tillsänt sig uppmanas ta kontakt själva under projekttiden om frågor skulle uppstå. Genom detta generella utskick får även de samebyar som inte deltagit eller haft några erinringar under samråden information och kontakt med projektet under utförandetid.

Ohredake sameby kommer E.ON kontakta inför avverkning och byggnation enligt önskemål och överenskommelse som gjordes i telefonsamtal under samrådsskedet. I samråden är det endast Ohredake sameby som tydligt visat intresse för området och haft en önskan om fortsatt dialog längre fram i projektet. Med fortsatt dialog avser E.ON att hänsyn kommer tas till samebyns intressen i den mån det är möjligt. Under samråden är E.ON och samebyn överens om att avverkningen helst bör ske på vinterkälad mark för att undvika skador på vegetationen.

9. Rennäringen kan påverkas kumulativt av kraftledningen då även vindkraften tillkommer som påverkande faktor för näringen. Rennäringen bedriver verksamhet över mycket stora arealer och påverkan från enskilda åtgärder som i sig själva kan te sig ringa kan kumulativt med andra åtgärder bli mer betydande. Det som framför allt sker i närområdet är byggnation av vindkraftpark Salsjön med tillhörande 130 kV ledning, planering för ny 400 kV luftledning, nyligen uppförda 40 kV ledningen Forsmo-Näsåker samt ombyggnation av det lokala elnätet. Projekten kommer inte genomföras samtidigt och den kumulativa effekten bedöms vara mindre i totalen men påverkar i stället näringen under en längre period. För att mildra påverkan från E.ONs sida kommer information skickas ut till berörda samebyar inför projektuppgiften där möjlighet till information och dialog erbjuds.

Vinterbeteslandet för samebyarna utgör en stor del av den skogsklädda marken i norra Sverige. Närområdet används främst av samebyn Ohredahke för rennäring. Även Voernese och Vilhelmina södra har redovisade intressen inom området men i samrådsskedet är det framförallt Ohredahke som visat intresse och önskat dialog under kommande byggfas. Huruvida områdena för aktuell ledning faktiskt nyttjas är det bara den aktuella samebyn som kan svara på och enligt kontakt med Ohredahke så förefaller samebyn nyttja områdena i mycket begränsad omfattning nu på grund av byggnationen av Salsjöns vindpark.

Den största påverkan av en kraftledning på rennäringen uppstår just under byggfasen. Under denna fas ökar den mänskliga aktiviteten liksom användandet av maskiner och fordon. En syntesrapport har upprättats i Norge av Strand et al 2017 som granskat slutsatser och kunskapsläge för hur framförallt vindkraft, men även kraftledningar, påverkar vild- och tamren. Rapporten är även publicerad på svenska inom kunskapsprogrammet Vindval 2018. De har funnit belägg för att mänsklig aktivitet kan medföra ett undvikande beteende och förändringar i rörelsemönster hos renarna. Undvikandebeteendet och förändringar i rörelsemönster kan i sin tur leda till förlust av betesområde och till merarbete för renskötare.

Strand et al 2017 har också funnit att det finns studier som visar att kraftledningar under driftsfasen inte påverkar renar men att det även finns studier som ger belägg för att rörelsemönster kan förändras

Som regel medför inte en kraftledning i driftsfasen någon större ökning av mänsklig aktivitet då övervakning sker på distans. Det område som påverkas av ledningen ur rennäringssperspektiv är vinterbete och under vintern sker sällan skogliga underhållsåtgärder på ledningsgatan. Om skogligt underhåll trots detta behöver utföras på vintern, exempelvis för att tjäle fordras, kan detta koordineras med rennäringen för att hitta lämplig tidpunkt då området inte nyttjas eller annat lämpligt skadeförebyggande åtgärd kan sättas in. Då plogade vägar kan leda till att renarna hellre rör sig på vägen än i djupare snö vid sidan av vägen bör det noteras att kraftledningsgatan inte plogas och av den anledningen inte ger upphov att renar skulle välja att följa ledningsgatan. Däremot kan ledningsgator inbjuda till skoteråkning som skapar hårda trampade spår som renarna väljer att följa. I de lägen som ledningens sträckning samlokaliseras med riksvägen mellan Näsåker -Edsele bedöms inte ledningsgatan skapa den typen av rörelsemönster utan det är snarare vägen som inbjuder till annat rörelsemönster för renarna.

Sollefteå, 2023-04-18

E.ON Energidistribution AB